

XX. strokovno srečanje

Šola za ravnatelje

RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

Grand hotel Bernardin, Portorož

25.-26. november 2013

XX. STROKOVNO SREČANJE RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence srečanja

Uredil: Tomaž Prelog

Izdala in založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: Andrej Koren

Oblikovanje: B&S d.o.o.

Tisk: Dravski tisk d.o.o.

Naklada: 180

Kranj, 2013

© 2013 Šole za ravnatelje

Publikacija je financirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Šola za ravnatelje

XX. strokovno srečanje

**RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV
SREDNJEGA ŠOLSTVA**

Gradivo za udeležence

25.-26. november 2013

*XX. strokovno srečanje ravnateljic in ravnateljev srednjega šolstva
je financirano iz sredstev Evropskega socialnega sklada,
projekta Vseživljenjsko učenje ravnateljev – usposabljanje za
vodenje šol in vrtcev III.*

PROGRAMSKI ODBOR

- Elvira Šušmelj, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- dr. Slavica Černoša, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- dr. Andrej Koren, Šola za ravnatelje

ORGANIZACIJSKI ODBOR

- Tomaž Prelog, Šola za ravnatelje
- Eva Valant, Šola za ravnatelje
- dr. Andrej Koren, Šola za ravnatelje

XX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

KAZALO

Tloris kongresnega centra	3
Program srečanja	4
Plenarna predavanja	8
Delavnice	16
Zapiski	32
Kulturni bazar	40

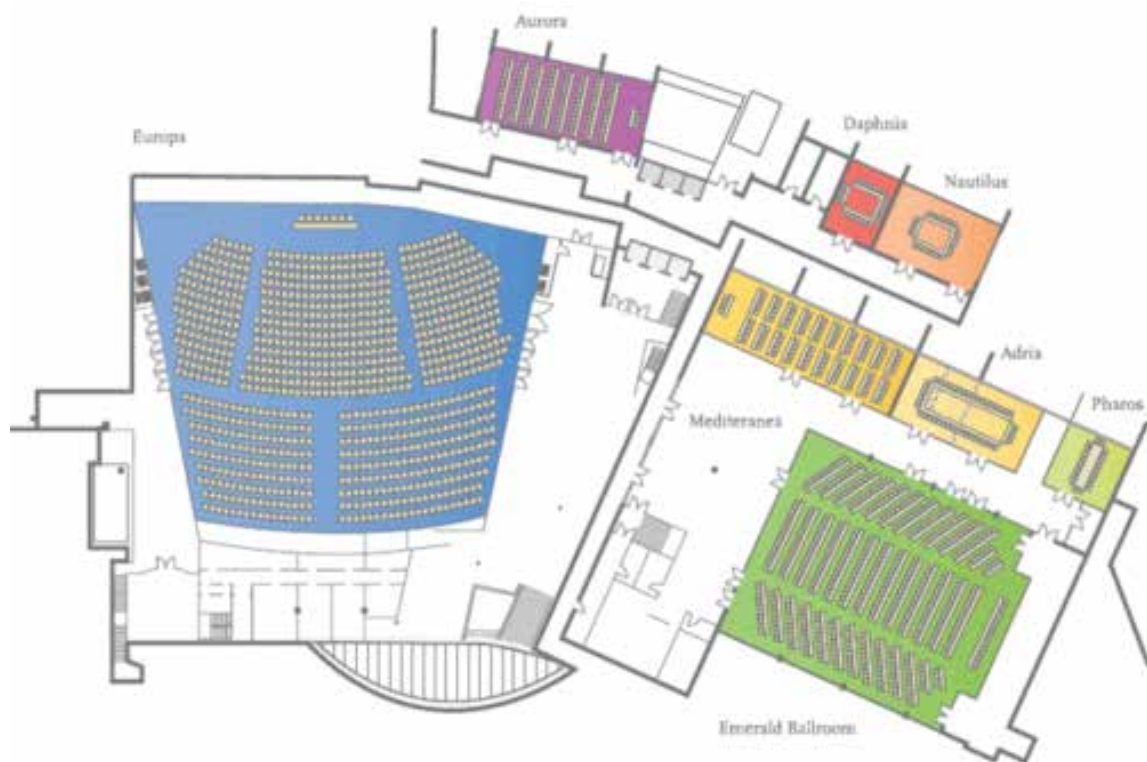
TLORIS

Kongresni center Grand hotela Bernardin:

- dvorane v 11. nadstropju: Emerald, Mediteranea, Adria, Pharos

XX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

PROGRAM SREČANJA

Plenarna predavanja bodo potekala v dvorani Emerald v 11. nadstropju.

PONEDELJEK, 25. 11. 2013

11.00–11.30	Uvodni pozdrav in nagovor	Aljuš Pertinač , državni sekretar, Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport
11.30–12.30	Izzivi državljske vzgoje – humanistika kot državljska vzgoja	dr. Marjan Šimenc , Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani
12.30–14.00	Odmor	
14.00–15.00	Nadarjeni dijaki v srednji šoli – stanje in perspektive	dr. Mojca Juriševič , Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani
15.00–15.30	Projekcija vpisa v srednje šole do leta 2020 in vpliv na mrežo izobraževalnih pro- gramov, šol, dijaških domov in financiranje na udeleženca	dr. Slavica Černoša , Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
15.30–16.00	Odmor	
16.00–17.00	Delavnice	
17.00–17.15	Odmor	
17.15–18.15	Delavnice	

XX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

TOREK, 26. 11. 2013		
9.00–10.00	Delavnice	
10.00–10.15	Odmor	
10.15–11.15	Delavnice	
11.15–11.45	Odmor	
11.45–12.15	Predstavitev študije omrežja Eurydice: Državlanska vzgoja v Evropi	Tanja Taštanoska in Saša Ambrožič Deleja , Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
12.15–12.30	Odmor	
12.30–13.30	Okrogla miza Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport	Aljuš Pertinač , državni sekretar, Elvira Šušmelj , v. d. generalne direktorice Direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih, dr. Slavica Černoša , vodja Sektorja za srednje šolstvo

Delavnice

Ponedeljek, 25. novembra 2013

Dvorana	Delavnica	Izvajalci
Mediterranea	Skozi kulturo o aktivnem državljanstvu Gost: Goran Vojnović	mag. Nataša Bucik, mag. Barbara Hanuš, Zala Dobovšek in dr. Helena Rožman, Ministrstvo za kulturo
Adria	Poklic: učitelj	mag. Darinka Cankar in Beba Adamič Tomič, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Emerald 1	Mreža izobraževalnih programov oziroma šol in dijaških domov v povezavi z metodologijo financiranja programov srednjega šolstva na dijaka	dr. Slavica Černoša s sodelavci, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Emerald 2	Preverjanje nekaterih elementov gimnazijskega programa s poskusom*	dr. Branko Slivar in dr. Stanka Preskar, Zavod RS za šolstvo

*** Delavnica Preverjanje nekaterih elementov gimnazijskega programa s poskusom bo potekala v dveh delih:**

1. del 16.00-17.00	Načini fleksibilne izvedbe predmetnika v poskusu	Stane Berzelak, Gimnazija Slovenj Gradec, Dejan Rudolf, Gimnazija Šiška in Zdenka Keuc, II. gimnazija Maribora
2. del 17.15-18.15	Načini fleksibilne izvedbe predmetnika in učnih načrtov za izbirne predmete v poskusu	Drago Benko, Gimnazija Ravne na Koroškem, Dušan Štolfa, ŠC Srečka Kosovega Sežana, gimnazija in Marjeta Borstner, Zavod RS za šolstvo

Delavnice

Torek, 26. novembra 2013

Dvorana	Delavnica	Izvajalci
Mediterranea	Skozi kulturo o aktivnem državljanstvu	mag. Nataša Bucik , mag. Barbara Hanuš , Zala Dobovšek in dr. Helena Rožman , Ministrstvo za kulturo
Adria	Poklic: učitelj	mag. Darinka Cankar in Beba Adamič Tomič , Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Emerald 1	Mreža izobraževalnih programov oziroma šol in dijaških domov v povezavi z metodologijo financiranja programov srednjega šolstva na dijaka	dr. Slavica Černoša s sodelavci, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Emerald 2	Preverjanje nekaterih elementov gimnazijskega programa s poskusom*	dr. Branko Slivar in dr. Stanka Preskar , Zavod RS za šolstvo

*** Delavnica Preverjanje nekaterih elementov gimnazijskega programa s poskusom bo potekala v dveh delih:**

1. del 9.00-10.00	Načini fleksibilne izvedbe predmetnika v poskusu	Stane Berzelak , Gimnazija Slovenj Gradec, Dejan Rudolf , Gimnazija Šiška in Zdenka Keuc , II. gimnazija Maribora
2. del 10.15-11.15	Načini fleksibilne izvedbe predmetnika in učnih načrtov za izbirne predmete v poskusu	Drago Benko , Gimnazija Ravne na Koroškem, Dušan Štolfa , ŠC Srečka Kosovele Sežana, gimnazija in Marjeta Borstner , Zavod RS za šolstvo

dr. **Marjan Šimenc**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

IZZIVI DRŽAVLJANSKE VZGOJE – HUMANISTIKA KOT DRŽAVLJANSKA VZGOJA

Področje državljanske vzgoje že dve desetletji doživlja pravi preporod, ki se kaže tudi v živahnosti debat o njegovi vsebini in obsegu. Predavanje bo izhajalo iz teze B. Cricka, da mora »vsaka državljanska vzgoja vsebovati vrednote in vednost, pa tudi spretnosti, ki izhajajo iz zgodnje izkušnje diskusije in debate«.

Nadaljevalo se bo s pogledom C. Leleuxa, da je državljanska vzgoja bistveno povezana s trojico avtonomija – sodelovanje – participacija, povezal ga bom z analizami J. Westheimerja, ki dokazujejo, da razlike v opredelitvah državljanske vzgoje izhajajo iz različnih koncepcij dobrega državljanca. Prva poudarja osebno odgovornost državljanca in oblikovanje pozitivnih osebnostnih lastnosti; druga poudarja angažma v skupnosti; tretja meri na državljanca, ki se zavzema za pravično urejeno družbo. Teza predavanja je, da so nekatere šibkosti državljanske vzgoje v Sloveniji povezane z ozkim razumevanjem humanistike. Za boljše razumevanje področja državljanske vzgoje je potrebno dobro poznavanje družbe, ekonomije in političnega sistema, pa tudi kritično mišljenje, narativna imaginacija in raziskovanje lastnega življenja (Sokrat) – se pravi dobra humanistična izobrazba.

[illegible]

dr. **Mojca Juriševič**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

NADARJENI DIJAKI V SREDNJI ŠOLI – STANJE IN PERSPEKTIVE

“Kar je potrebno in zadostno za nenadarjene, je potrebno, a nezadostno za nadarjene, ki potrebujejo več in drugačne učne izkušnje, da bi lahko uresničili svoje potenciale.” A. J. Tannenbaum

Osnovna teza predavanja je, da nadarjeni dijaki za šolo predstavljajo izziv in problem hkrati. Medtem ko je izziv povezan s spodbujanjem učnega kapitala (nadarjenih) dijakov – s prepoznavanjem njihovih učnih potreb, spodbujanjem njihovega zdravega osebnostnega razvoja, uresničevanjem inkluzivnega pedagoškega pristopa – ter večanjem strokovnega kapitala učiteljev in drugih strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja, se problem nanaša na obstoječi kontekst in koncept šole. Misliti ga je zato mogoče večplastno, saj je lahko povezan z odgovori na različna vprašanja, kot denimo: Kako smo naravnani do nadarjenosti in izobraževanja nadarjenih dijakov? Kako razumemo nadarjenost in kriterije za prepoznavanje nadarjenih dijakov? Kako dobro (pre)poznavamo učne potrebe nadarjenih dijakov? Kako smo kompetentni za delo z nadarjenimi dijaki v šoli? Kako, kdaj in v kolikšni meri lahko v šoli prilagajamo poučevanje potrebam nadarjenih dijakov? Kdo (lahko) sodeluje pri izobraževanju nadarjenih dijakov? Kakšni so učinki obravnave nadarjenih dijakov v šoli?

Nadarjeni učenci in dijaki si v šoli ne želijo biti nič posebnega, želijo pa si početi kaj posebnega, je temeljno sporočilo raziskave, ki smo jo na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani izvedli v lanskem šolskem letu. Njen namen je bil ugotoviti, kakšno je dejansko stanje na področju obravnave nadarjenih učencev v osnovni in srednji šoli. Med sodelujočimi v omenjeni raziskavi je bilo tudi 25 ravnateljev splošnih in strokovnih gimnazij, zato bomo med predavanjem izpostavljeno problematiko osvetlili z njihovega zornega kota ter različnih možnosti vplivanja s položaja vodenja šole. Zdi se namreč, da programski dokument, po katerem na nekaterih šolah že poteka prepoznavanje in delo z identificiranimi nadarjenimi dijaki oziroma učenci v osnovni šoli, vsebinsko in organizacijsko ne zadostuje potrebam prakse ter na izvedbeni ravni kaže na določene težave in/ali pomanjkljivosti. Te je treba v dobro izobraževanja (nadarjenih) dijakov čim prej natančno preučiti, nato pa tudi odpraviti ter poskrbeti za smiselno, učinkovito in kontinuirano izobraževanje nadarjenih učencev in dijakov v prihodnje.

PROJEKCIJA VPISA V SREDNJE ŠOLE DO LETA 2020 IN VPLIV NA MREŽO IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV, ŠOL, DIJAŠKIH DOMOV IN FINANCIRANJE NA UDELEŽENCA

Pri oblikovanju politike, zlasti na področju oblikovanja mrež vzgojno-izobraževalnih programov, srednjih šol in mrež vzgojne dejavnosti dijaških domov, je ob novem načinu financiranja še kako pomembna projekcija vpisa v srednje šole do leta 2020, tako na ravni države kot po posameznih regijah. Zato bo še toliko bolj zanimivo videti, kako se vpisni trendi premikajo med posameznimi področji in med posameznimi vrstami izobraževalnih programov znotraj srednješolskega izobraževanja v določenem časovnem obdobju, koliko se bo še zmanjšal dotok generacije do leta 2020 in kako bo to vplivalo na obstoječo mrežo srednjih šol in programov ter ali smo pripravljeni na kakšne nove pristope pri organizaciji srednješolskega izobraževanja. Izkušnje kažejo, da ni nujno, da imajo šole z manjšim obsegom vpisa samodejno težave zaradi financiranja na dijaka in obratno, da so šole z večjim številom vpisanih dijakov imune na te težave, saj na to vplivajo številni dejavniki, ki pa niso odvisni samo od števila dijakov (kadrovske, materialne, programske idr.).

Pri velikosti šole je enako kot število dijakov pomembno tudi število dijakov v povezavi s številom programov, ki jih posamezna šola izvaja za te dijake, zlasti, če gre za programe različnih vrst zahtevnosti in z različnih področij, povprečno število dijakov na letnik programa in povprečno število dijakov na oddelek posameznega programa. Oboje se odraža v povprečnem številu učiteljev na oddelek ter povprečnem številu dijakov na učitelja.

[illegible]

PREDSTAVITEV ŠTUDIJE OMREŽJA EURYDICE: DRŽAVLJANSKA VZGOJA V EVROPI

Omrežje Eurydice je ob evropskem letu državljanov izdalo novo primerjalno študijo o državljanski vzgoji v Evropi, ki jo v oktobru predstavljamo tudi v slovenskem prevodu. V predstavitvi študije bomo še posebno izpostavili vlogo ravnatelja pri vzpostavljanju institucionalne kulture ali klime, ki omogoča aktivno participacijo in izgradnjo socialnih in državljskih kompetenc vseh udeležencev v vzgoji in izobraževanju.

[illegible]

DELAVNICE

dr. **Branko Slivar** in dr. **Stanka Preskar**, Zavod RS za šolstvo

PREVERJANJE NEKATERIH ELEMENTOV GIMNAZIJSKEGA PROGRAMA S POSKUSOM - EVALVACIJSKA DELAVNICA

S šolskim letom 2010/2011 se je poskus začel izvajati na 19 šolah. Temeljni cilj poskusa je posodobiti gimnazijski program z uvedbo novih programskih elementov: izbirnost, fleksibilnost organizacije in različne oblike in načine osvajanja znanja ter njihovo vrednotenje. Na osnovi rezultatov poskusa bo mogoče posodobiti sistem gimnazijskega izobraževanja. Cilj delavnice je ovrednotiti poskus glede na postavljene cilje ter ovrednotiti rezultate poskusa glede na možnost umeščanja v sistem.

Delavnica bo potekala v dveh delih:

1. del: v ponedeljek ob 16.00 in v torek ob 9.00

Načini fleksibilne izvedbe predmetnika v poskusu

Vodijo: dr. Stanka Preskar, Mojca Pušnik

Predstavljajo: mag. Stane Berzelak, Gimnazija Slovenj Gradec
Dejan Rudolf, Gimnazija Šiška
Zdenka Keuc, II. gimnazija Maribor

2. del: v ponedeljek ob 17.15 in v torek ob 10.15

Načini fleksibilne izvedbe predmetnika in učnih načrtov za izbirne predmete v poskusu

Vodijo: dr. Branko Slivar, Mojca Pušnik

Predstavljajo: Drago Benko, Gimnazija Ravne na Koroškem
Dušan Štolfa, ŠC Srečka Kosovele Sežana, Gimnazija
mag. Marjeta Borstner, Zavod RS za šolstvo

POKLIC: UČITELJ

Delavnica bo skušala osvetliti karierno pot strokovnega delavca v šoli od izbire študijske poti preko pridobitve poklicne kvalifikacije z uspešno opravljenim strokovnim izpitom in samostojnim vstopom v razred. Profesionalni razvoj šole ni mogoč brez posebne skrbi za karierni razvoj vsakega posameznega učitelja, le-ta pa svoje poklicne kompetence lahko krepi le z nenehnim vseživljenjskim izobraževanjem in usposabljanjem.

Kakšno izobraževalno politiko izbirati, da bodo strokovni delavci in ravnatelji v šolah lahko uspešno opravljali svoje delo, da bodo pri tem zadovoljni in profesionalno izpolnjeni, da bodo ustrezno nagrajeni, da bodo dobri mentorji in dober zgled za mlajše kolege? Da bodo vsi poklici v šoli v širši skupnosti imeli veljavo, kakršno si zaslužijo ...

This image shows a single page of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

dr. Slavica Černoša, Jolanda Beg, Urška Zobec, Mateja Gornik Mrvar, Mihaela Praprotnik, Neda Marunica Lampič in drugi, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

MREŽA IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV OZIROMA ŠOL IN DIJAŠKIH DOMOV V POVEZAVI Z METODOLOGIJO FINANCIRANJA PROGRAMOV SREDNJEGA ŠOLSTVA NA DIJAKA

Nov način financiranja, ki se je v celoti uveljavil v letošnjem letu za področje srednjega šolstva, je prinesel za nekatere šole in dijaške domove z manjšim številom dijakov oziroma večjim številom izobraževalnih programov ter hkrati manjšim številom dijakov na oddelek posameznega programa težave, saj jim pripadajoča sredstva ne zagotavljajo nemotenega poslovanja. Dejstvo je, da ni nujno, da imajo šole z manjšim obsegom vpisa samodejno težave zaradi financiranja na dijaka in obratno, da so šole z večjim številom vpisanih dijakov imune na te težave, saj na to lahko vplivajo številni dejavniki, tako kadrovske, organizacijske, prostorske, vsak posebej ali pa v kombinaciji.

Pri velikosti šole je enako kot število dijakov pomembno tudi število dijakov v povezavi s številom programov, ki jih posamezna šola izvaja za te dijake, zlasti, če gre za programe različnih vrst zahtevnosti in z različnih področij, povprečno število dijakov na letnik programa in povprečno število dijakov na oddelek posameznega programa. Oboje se odraža v povprečnem številu učiteljev na oddelek ter povprečnem številu dijakov na učitelja. Če se navedeni učinki povezujejo s hkratnim zmanjšanjem obsega vpisa, manjšem številu oddelkov v posameznih programih, se to posledično odraža na manjšem obsegu vzgojno-izobraževalne dejavnosti oziroma pouka in manjšem obsegu (normativnega) števila delavcev. In to so že tisti dejavniki, ki povzročajo težave.

Ne glede na vse to pa je potrebno preveriti, ali te težave izhajajo iz novega načina financiranja na dijaka ali pa je potrebno mrežo srednjih šol in vzgojno-izobraževalnih programov tako oblikovati, da bo šolam omogočala optimalne možnosti:

- glede zaposlitev učiteljev in drugih strokovnih delavcev oziroma ohranitev njihovih zaposlitev ter njihovega profesionalnega razvoja (usposabljanje, izpopolnjevanje);
- optimalne pogoje glede možne ponudbe izbirnosti dijakom, tako na ravni izbirnosti tujih jezikov v skladu s posameznimi programi kot na ravni strokovnih modulov oziroma izbirnih predmetov;
- nemoteno tekoče poslovanje in delovanje.

Zato je spremljava novega načina financiranja v povezavi z mrežo izobraževalnih programov in šol ter dijaških domov na eni strani ter v povezavi s kazalci kakovosti na drugi strani izrednega pomena. Ta spremljava je kot norma določena s samim pravilnikom o metodologiji financiranja, spremljava pa bo zajemala na ravni posameznega programa tako število dijakov, obseg in organizacijo pouka oziroma vzgojne in izobraževalne dejavnosti ter obseg in strukturo zaposlenih. Vsi navedeni podatki se bodo v posameznih odnosih primerjali s posameznimi elementi iz metodologije.

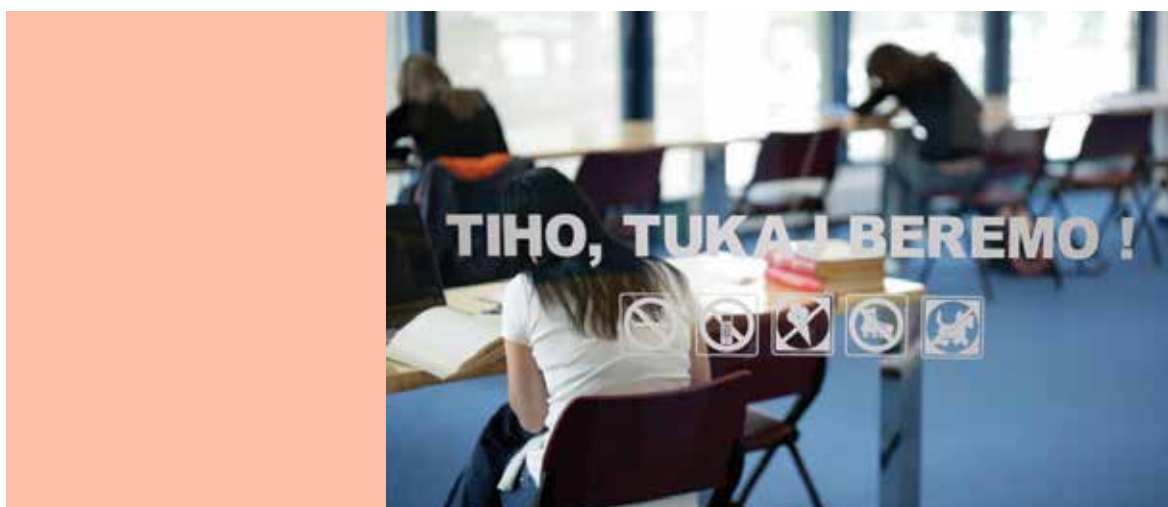
mag. **Barbara Hanuš**, **Zala Dobovšek**, dr. **Helena Rožman** in mag. **Nataša Bucik**

SKOZI KULTURO O AKTIVNEM DRŽAVLJANSTVU

Udeleženci delavnice bodo spoznali različne vsebine s posameznih področij kulture o aktivnem državljanstvu, domovinski kulturi in etiki. Predstavili bomo možnosti vključevanja kulturnih vsebin (filmov, gledaliških in lutkovnih predstav, knjig, razstav v muzejih ...) v vzgojo in izobraževanje na tem področju, posebno pozornost pa bomo namenili aktivni vlogi (participaciji) mladih ter predstavili vsebine, ki so lahko izziv za pogovore in delavnice z dijaki.

Strokovnjaki na različnih področjih poudarjajo pomen vzgoje mladih za aktivno državljanstvo. Če jih želimo usmeriti k participaciji za aktivno državljanstvo, razvijati njihovo kritično mišljenje, razvijati njihove vrednote, jih spodbujati k dejavni udeležbi v družbi, jim moramo vse to na primeren način približati tako v vzgojno-izobraževalnem sistemu kot tudi družbi kot celoti. Pri tem je ključno poiskati pristope, ki mlade spodbujajo k lastni aktivnosti, so zanje zanimivi in čim bolj raznoliki.

Če pričakujemo od mladih aktivno udeležbo in udejstvovanje v skupnosti, jim moramo omogočiti, da se tega naučijo, in pomembno je pričeti že zelo zgodaj. Tudi v srednji šoli dijaki krepijo vedenje o lastni državi in njeni kulturi, spoznavajo večkulturnost in razvijajo strpnost. Kakovostne kulturne vsebine z različnih področij kulture – glasbe, bralne kulture, filma, likovne umetnosti, gledališča, plesa ter kulturne dediščine – so nam pri tem v veliko pomoč.

Na delavnici bomo spoznali, kako se lahko s knjigami lotevamo tematik, kot sta večkulturnost in večjezičnost, kako lahko mlade učimo opazovati razlike v jezikih in kulturah ter iskati to, kar povezuje različne narode. Cilj državljanske vzgoje je razvijati določene vrednote, odnose in ravnanja. Ta vzgoja vključuje učenje o spoštovanju in medsebojnem razumevanju. Poudarjeno je kritično mišljenje in prav dobra zgodba (zapisana v knjigi ali posneta na filmu) je priložnost, da damo vsakemu posamezniku možnost izraziti svoje mnenje in se opredeliti do problemov, ravnanj literarnih likov, razpleta ipd. Opise mladih in njihovega doživljanja sveta najdemo v številnih umetnostnih besedilih in v filmih. Literarni in filmski liki nam lahko pomagajo razumeti svet mladih, mladim pa pomagajo pri razumevanju samih sebe.

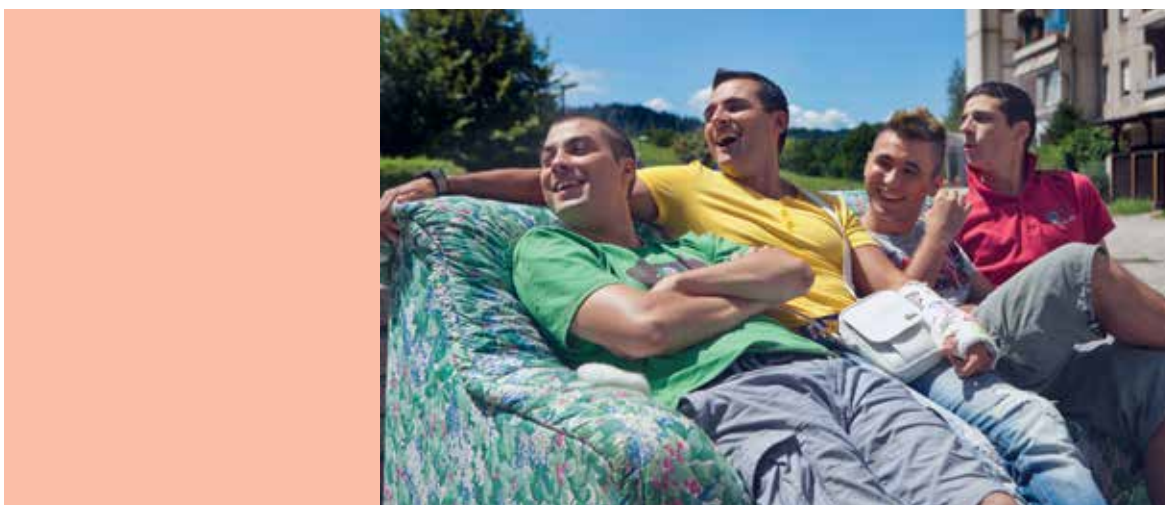
Literarna dela in filmi so odlično izhodišče za pogovor z mladimi. Pogovarjamo se, ali je osrednji lik ravnal moralno, je bil solidaren, se je imel možnost odločati, kako je zagovarjal lastno stališče, ali je sprejel odgovornost. Vse to so vprašanja, ki so ključna za državljansko vzgojo. O življenju v skupnosti, človekovih pravicah in strpnosti se lahko pogovarjamo ob mladinskih romanih, šolski knjižničarji pa so tisti, ki morajo poskrbeti, da so v knjižnici zastopana sodobna literarna dela. Pri izboru kakovostnih knjig (leposlovnih in poljudnih), ki se navezujejo na tematiko državljanske vzgoje, nam lahko pomagajo tudi knjižničarji v splošnih knjižnicah po vsej Sloveniji. Pokazali bomo nekaj slovenskih literarnih del in prikazali možnosti za pogovor ob knjigi Gorana Vojnovića *Jugoslavija, moja dežela*. Knjigo bodo v šolskem letu 2013/14 dobili vsi dijaki prvih letnikov v okviru nacionalnega projekta *Rastem s knjigo* (nosilec projekta je Javna agencija za knjigo RS – JAK).

Avtor knjige Goran Vojnović bo naš gost, v pogovoru z njim bomo izvedeli več o njegovem ustvarjanju. Vojnović ni le pisatelj, je tudi filmski režiser in je po svoji knjigi *Čefurji raus* posnel film, ki je prišel letos jeseni v slovenske kinematografe. Z njim torej ne bomo govorili le o literaturi, ampak tudi o filmski umetnosti.

Strokovnjaki poudarjajo, da je kritično mišljenje ključno za razvijanje politične pismenosti. To lahko razvijamo ob branju knjig, gledanju filmov in pogovorih, ki obe dejavnosti nadgradijo. Ponudba kakovostnih filmov (od sodobnih do kinotečnih), primernih za mladostnike, je velika. Pri izboru filmov po tematikah, ki se navezujejo na široko področje državljanske vzgoje, se lahko obrnemo na strokovnjake v filmskih ustanovah, ki so predstavljene v katalogu Kulturnega bazarja: Slovenski filmski center, Slovenska kinoteka, Kinodvor Kinobalon, Art kino mreža Slovenije ... Pomembno je, da izberemo pravi film. Na spletnih straneh navedenih filmskih ustanov so na voljo pedagoška gradiva, ki profesorjem olajšajo pripravo dijakov na ogled filma, v njih pa najdejo tudi predloge za številne dejavnosti po ogledu filma in za povezavo z učnim načrtom. Na delavnici bomo izpostavili dva filma sodobnih slovenskih režiserjev: film Gorana Vojnovića *Čefurji raus* in film Roka Bička *Razredni sovražnik*.

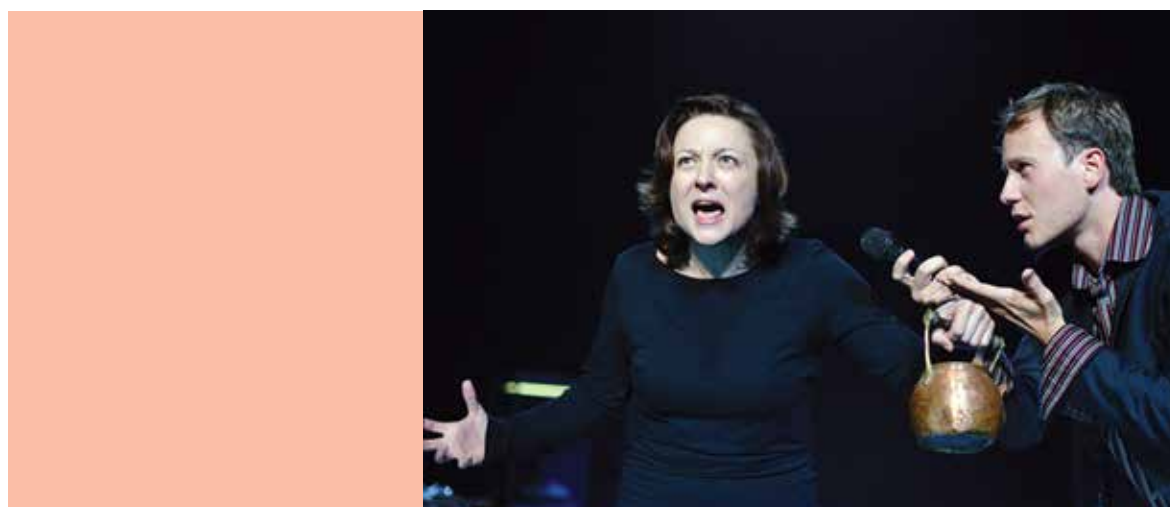
Gledališče mladostnika nagovarja izjemno neposredno, v živo in zadnje čase nemalokrat tudi v želji gledalčevega takojšnjega odziva. Je brez dvoma prostor, kjer se pomembno uri in razvija njegova razumska-čustvena senzibilnost. Ob gledanju gledališke predstave mladi zaradi direktne komunikacije in neposredne fizične bližine odrskega dogajanja in igralcev lahko včasih dosežejo izjemno stopnjo poistovetenja s situacijami in dramskimi junaki. Predstave mladih gledalcev ne nagovarjajo le na besedilni ravni, temveč tudi poglobljajo njegov smisel za razumevanje različnih odrskih znakov in simbolov. Likovne oziroma scenografske zasnove so pogosto »izmaknjene realnosti«, kar mlademu občinstvu razpira domišljijo in krepi njihovo individualno razumevanje neobičajnega odrskega sveta.

Razvijanje čuta za solidarnost, prepoznavanje dvolične politike, medijskih manipulacij in spoštovanje drugačnosti, zavedanje tradicionalnih vrednot ter zgodovine so središčne teme gledaliških projektov, ki jim tokrat namenimo pozornost. Ne le to, polovica jih je osnovana v obliki interaktivnega uprizorjanja, kar pomeni, da do občinstva pristopajo še z večjo vsebinsko ostrino in ozaveščanjem.

Re-/de-/konstrukcija **Razredni sovražnik** v sebi nosi veliko mero družbene kritike, ki pretresa problematiko nepravilnih družbenih sprememb, skrb vzbujajočega nasilja, neprimernih mladostnikov, konflikt med bogatimi in revnimi, med posameznikom in inštitucijo (šola, policija, tudi družina). Uprizoritev je drzna, komunikativna, subverzivna, gledalca postavlja pod niz vprašanj, do katerih mora sam pri sebi vzpostaviti stališče do danih družbenih situacij. Še toliko bolj je ključna za srednješolsko občinstvo, pri katerih so nazori do sveta še v nastajanju.

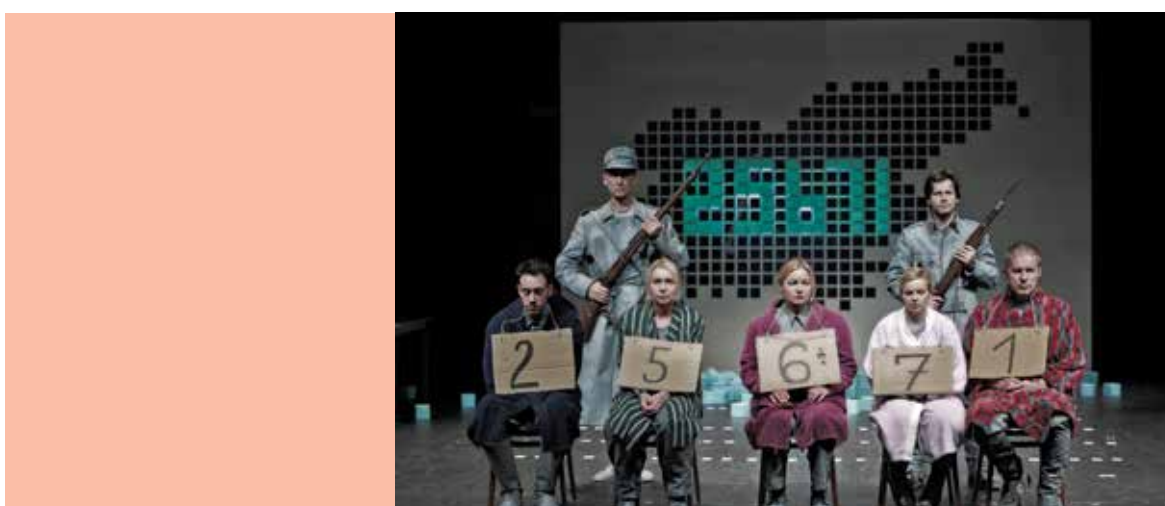
Brechtov najdaljši učni komad **Mati** pogosto poimenujejo kot mala šola revolucije. Ne le to, uprizoritev sporoča, da se revolucije (v kakršni koli obliki že) lahko loti tudi »mali človek«, proletarec. Danes v času strupenega kapitalizma in surovega ločevanja na revne in bogate je toliko bolj pomembno vedeti, da je za obrate v družbi, politiki in gospodarstvu soodgovorno tudi ljudstvo, prvi korak k spremembam pa je lahko že v združitvi istomislečnih, ki jim ni vseeno za vse bolj deprivilegirane delavce oziroma za vse, ki niso pristaši vladajoče oblasti.

Pohujšanje v dolini šentflorjanski je kultno delo Ivana Cankarja, njegova največja dragocenost pa se skriva v večni aktualnosti družbenih razmerij. Uprizoritev pred nas ponovno razgrne problematiko tujcev, drugače mislečih, konkretnije – umetnikov, ki se znajdejo v žrelu ozkoglednega malomeščanstva. Strah je velikokrat posledica neznanja, kar se izkaže tudi v Cankarjevih krajanih doline šentflorjanske, katerim pohujšanje predstavlja vsakršen minimalen odstop od običajnega. S tem pa so seveda na dobri poti, da v kali zatrejo kakršen koli razvoj, napredek – tako v svoji okolici kot tudi glavah.

Dokumentarna uprizoritev **25.671** je ta hip ne le ena najbolj ostrih, ampak tudi aktualnih na slovenskih odrih. Avtorski projekt v središče postavlja problematiko izbrisanih, ki je bila pri nas s strani politike dolga leta pometena pod preprogo, z vidika naroda pa popolnoma spregledana. Izjemno komunikativna in interaktivna postavitev (zmes dokumentarnega gradiva in fikcije) v gledalcu sproža vprašanja o lastni in tuji nacionalni identiteti, o sprejemanju drugačnih in o absurdnosti pravnih zakonov. Pred nas razgrne mukotrpno životarjenje tistih, ki jim je bila odvzeta osebna identiteta in z njo vse državljanske pravice. Uprizoritev načne občutljivo temo, ki se tiče nas vseh, do katere je nujno vzpostaviti stališče in se zavzeti, da se problematika nekoč razreši.

Dinastija Glembajevih je v izvirniku umeščena v čas pred prvo svetovno vojno, a vizionarski um avtorja Miroslava Krleže v svoji težah in poantah seže neposredno tudi v srž sodobnega, živo aktualnega sveta, ki nas obdaja. **Gospoda Glembajevi**, navzven vzvišeni, čašчени in nedotakljivi, v sebi nosijo hude nerazrešljivosti – tako v družinskem kot poslovnem okolju. Danes jih lahko primerjamo z našimi tajkuni, ki živijo svoje »posvečeno« življenje, si brezsrdno in častihlepno prilastijo pravico do odločanja o načinu življenja »manjvredne« množice, hkrati pa njihova »slava« in avtoriteta nenehno visita na nitki. Ko se resnica razkrije in se poseže v njihove ranljive točke, na vrsto privre tragedija; smrt, nasilje, uničujoče maščevanje in dokončno sesutje nekoč vladajoče dinastije.

Če se naslonimo na misel dr. Antona Trstenjaka »Človek nima narave, ampak ima zgodovino. Zato si moramo vedno znova pripovedovati zgodbo, kaj smo, kdo smo, kaj hočemo!«, lahko ugotovimo, da je pomemben nosilec omenjenih sporočil ravno dediščina: kulturna in naravna. V mislih imamo tako nepremično kot premično in nesnovno dediščino, ki jo v slovenskem prostoru varujemo in v javnosti predstavljamo javni zavodi in nevladne organizacije, delujoči na področju kulture in naravoslovja. Ob temeljni nalogi varovanja, hranjenja in predstavljanja dediščine izvajajo muzeji in galerije skozi našo izobraževalno funkcijo pomembno vlogo posrednika. Kot ustanove, znotraj katerih se lahko srečamo z različnimi dediščinami in njihovimi vidiki, so muzeji okolja specializiranega in kompleksnega učenja. So prostori srečevanj lokalnega, nacionalnega in nadnacionalnega nivoja ter s svojimi programi oblikujejo odnos do sebe in drugega v duhu medkulturnega dialoga, ki je tudi element državljske vzgoje. Če je eden od ciljev državljske vzgoje razvijati politično pismenega in dejavnega ter kritičnega državljana, je za to nedvomno treba najprej dobro poznati sebe in svoje kulturno in naravno okolje. Kajti oboje nas je skozi zgodovino tudi definiralo.

V slovenskih muzejskih ustanovah je na razpolago cel spekter dejavnosti, s katerimi dediščino interpretiramo tudi z vidika tematik t. i. državljske vzgoje. Še zlasti na področju umetnosti lahko celotno 20. stoletje sledimo družbeno angažiranim avtorjem; tako v obdobju ekspresionizma in nove stvarnosti in še zlasti v umetniških praksah 60. in 70. let (npr. skupina OHO). Razstavnimi programi Moderne galerije so v okviru izvedenih retrospektivnih razstav v zadnjih letih (npr. Marko Pogačnik, Tomaž Lavrič) to družbeno noto poudarili tudi v pedagoških programih, s katerimi so o družbeni vlogi posameznika in skupnosti v današnji potrošniško naravnani družbi preizpraševali tudi mlade obiskovalce. Podoben pristop imajo tudi druge galerijske ustanove s pedagoškimi programi ob svojih stalnih in občasnih razstavah.

Z mnogimi vidiki državljanske vzgoje se srečujemo na obeh stalnih razstavah v Slovenskem etnografskem muzeju pa tudi v ostali državnih, pokrajinskih in mestnih muzejih. Kulturna dediščina je široko polje, ki omogoča interpretacijo tudi z vidika medkulturnega dialoga, učenja strpnosti, okoljevarstvenih poudarkov, omogoča pa tudi številna sodelovanja med različnimi ustanovami in posamezniki, delujočimi na področju kulture, umetnosti in izobraževanja.

Pred leti smo ob skupnem projektu Moderne galerije, Umetnostne galerije Maribor in Galerije Božidar Jakac *Ali se med seboj poznamo* opozarjali na kulturno raznolikost v sodobnih družbah in na medsebojno povezanost in prepletenost, ki mora različnosti spoštovati. A le identitetno osveščen posameznik, ki pozna lastno kulturno in družbeno okolje, bo lahko kritičen in spoštljiv sogovornik in ne nazadnje tudi dejaven član družbe.

Stalne in občasne razstave in tudi drugi programi v slovenskih muzejskih in umetnostnih ustanovah so lahko dobra izhodišča za spoznavanje preteklih in današnjih družbenih in umetniških praks. Na delavnici pa se bomo vanje ozrli s tematiko mask in maskiranja. Osnovo za razmišljanja nam bodo predstavljala umetniška dela Toneta Kralja.

Slikovno gradivo: Arhiv Študentske založbe, Arhiv Ministrstva za kulturo, Arhiv FIVIA – Vojnik, Fototeka Mestnega muzeja Ljubljana, Fototeka Stran XX in Muzej novejšje zgodovine Ljubljana, Fotoarhiv Galerije Velenje, Fototeka Galerije Božidar Jakac, Arhiv Slovenskega mladinskega gledališča, Arhiv Prešernovega gledališča Kranj, Arhiv Slovenskega narodnega gledališča Drama Ljubljana

Gradivo za udeležence

Gradivo za udeležence

XX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

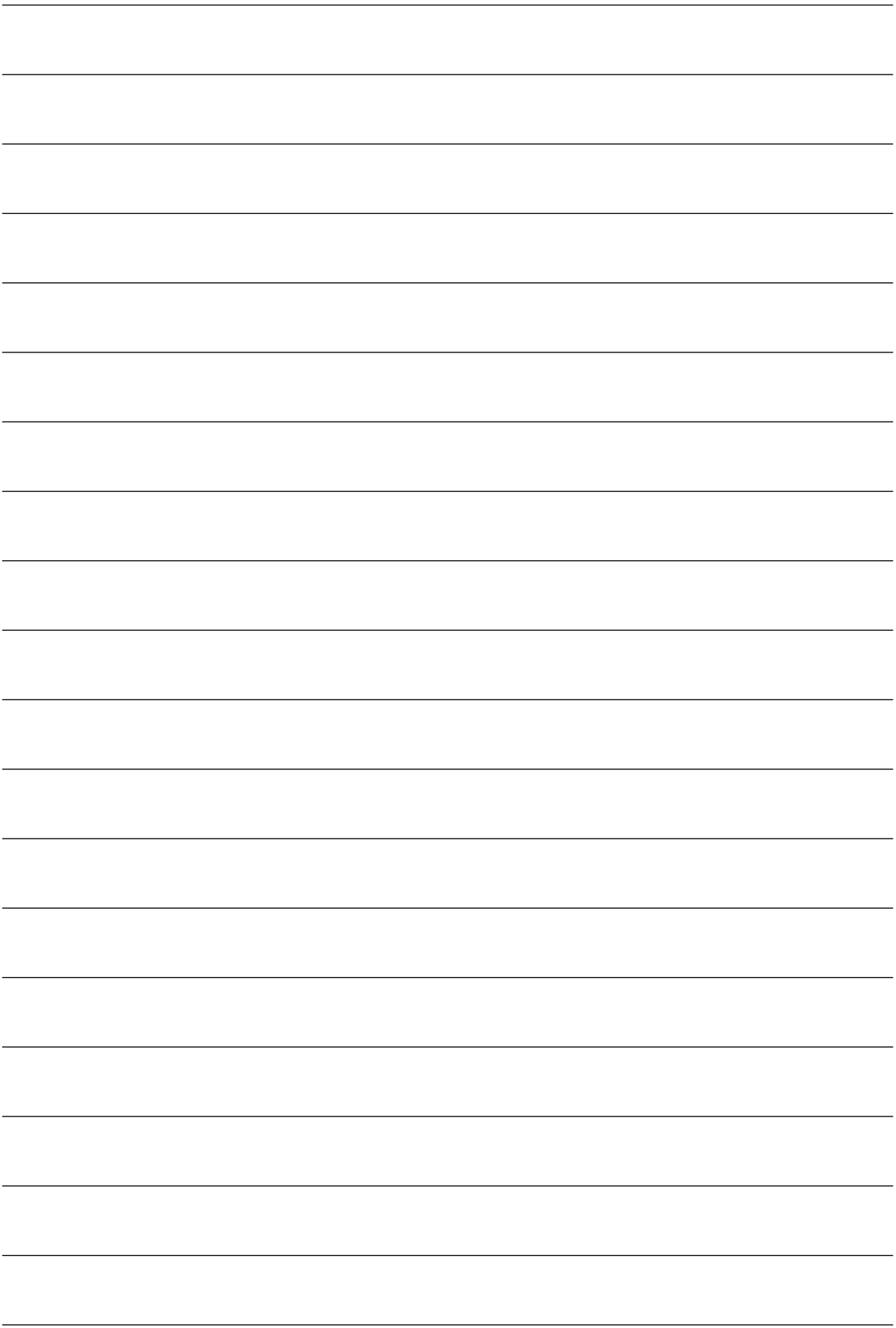

XX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

Gradivo za udeležence

VABILO NA KULTURNI BAZAR 2014

Organizatorji prireditve – Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo ter izvršni producent Cankarjev dom v Ljubljani –

vabimo strokovne delavce vzgojno-izobraževalnih zavodov

**26. marca 2014 v Cankarjev dom v Ljubljani
na Kulturni bazar 2014.**

XX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

V enem dnevu bo v Cankarjevem domu svojo bogato ponudbo predstavilo skoraj 300 kulturnih ustanov, zvrstilo se bo več kot 50 kulturno-vzgojnih dogodkov: strokovna predavanja, delavnice in razprave z različnih področij, vodeni ogledi predstav (gledališke, glasbene, plesne, filmske ...), razstave ter nastopi ustvarjalcev in umetniških skupin.

Kulturni bazar (KB) bo organiziran kot enodnevno brezplačno strokovno usposabljanje za vse, ki se v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ukvarjajo s kulturno-umetnostno vzgojo otrok, učencev in dijakov (udeleženci prejmejo potrdilo o udeležbi).

Pri pripravi programa za leto 2014 poleg organizatorjev in kulturnih ustanov sodelujejo številni partnerji: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Ministrstvo za zdravje, Slovenska nacionalna komisija za Unesco, fakultete in akademije ...

Program prireditve bo objavljen v začetku januarja 2014 na spletni strani www.kulturnibazar.si, že sedaj pa lahko napovemo osrednji temi:

- spodbujanje in razvijanje različnih nadarjenosti z umetnostjo in skozi umetnost,
- kulturno-umetnostna vzgoja in zdravo ter ustvarjalno preživljanje prostega časa otrok in mladih.

Novost KB 2014 bo tudi poseben sklop, namenjen predstavitvi projektov – primerov dobrih praks partnerstva vzgojno-izobraževalnih zavodov in kulturnih ustanov.

Tako kot v zadnjih letih bo del programa KB 2014 namenjen tudi širši javnosti, zlasti otrokom, mladim in njihov staršem, ki si bodo na razstavnih prostorih lahko ogledali raznoliko ponudbo kulturnih ustanov iz vse Slovenije, za otroke in mladino pa bo pripravljen tudi bogat in zanimiv dodaten program.

Tudi letos smo pripravili *Katalog ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje za šolsko leto 2013/2014*, ki ste ga prejeli vsi vzgojno-izobraževalni zavodi v Sloveniji, v e-obliki pa je dostopen na spletni strani www.kulturnibazar.si.

Katalog je odličen pripomoček za načrtovanje kulturno-umetnostnih dejavnosti v vzgojno-izobraževalnih zavodih, saj na enem mestu predstavlja osnovno ponudbo kakovostnih ponudnikov iz vse Slovenije. Je tudi informator za vse, ki želijo spodbujati ustvarjalnost otrok in mladih skozi inovativne kulturno-vzgojne projekte.

Spletno stran www.kulturnibazar.si namenjamo strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju, kulturi, pa tudi širši strokovni javnosti. S svojimi vsebinami in nasveti lahko olajša načrtovanje kulturnih dejavnosti v vrtcih in šolah, saj vse leto sproti seznanja z novostmi na področju kulturne vzgoje na **regionalni in nacionalni ravni**. Spletna stran je lahko koristen vodnik za otroke, mlade in njihove starše ter vse, ki jih kultura zanima in iščejo zamisli za kakovostno ter ustvarjalno preživljanje prostega časa.

V rubriki **Koledar kulturnih dogodkov** najdete obvestila o pomembnejših nacionalnih novostih na področju kulturno-umetnostne vzgoje. V rubriki **Kulturna vzgoja – gradiva** so zbrani **nacionalni in mednarodni strateški dokumenti** ter **nacionalna in mednarodna strokovna literatura** o kulturno-umetnostni vzgoji. V rubriki **Aktualno – vabimo k ogledu** obveščamo o strokovnih prispevkih, objavljenih v strokovnih revijah, pa tudi o obsežnejših in zanimivih člankih oziroma prispevkih v drugih medijih.

Na spletni strani najdete tudi E-katalog ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje za šolsko leto 2013/14. Kulturni bazar, poleg tega smo **za vzgojno-izobraževalne zavode pripravili dodatne informacije**:

V posebni razpredelnici smo **zbrali informacije o cenah za vzgojno-izobraževalne zavode za vse kulturno-vzgojne dejavnosti, ki so objavljene v katalogu KB 2013/14**. Podatki so organizirani po področjih, ki sledijo katalogu KB.

Iz kataloga KB smo **zbrali in posebej izpostavili ponudbo, ki je za vzgojno-izobraževalne zavode brezplačna**.

NACIONALNI PROJEKT »RASTEM S KNJIGO SŠ 2013«

V šolskem letu 2013/2014 že četrtoč poteka nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture »**Rastem s knjigo SŠ 2013 – izvirno slovensko mladinsko leposlovno delo vsakemu dijaku prvega letnika**«, ki ga izvaja Javna agencija za knjigo RS v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Združenjem splošnih knjižnic, Zavodom RS za šolstvo, Društvom šolskih knjižničarjev Slovenije in Društvom slovenskih pisateljev ter v sodelovanju s splošnimi knjižnicami, slovenskimi srednjimi šolami, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter šolami v zamejstvu (Avstrija, Italija, Madžarska). Sodelujemo tudi z učitelji, ki poučujejo slovenščino v t. i. sobotnih šolah (Amerika, Avstralija), pri dopolnilnem pouku v tujini (Belgija, BiH, Srbija, Francija itd.) in v Evropskih šolah (Bruselj, Luksemburg, Frankfurt itd.).

Uradni začetek nacionalnega projekta »**Rastem s knjigo**« je vsako leto 8. septembra ob mednarodnem dnevu pismenosti. Vsak dijak prvega letnika prejme izbrano knjigo ob skupinskem obisku najbližje splošne knjižnice, ki je vključen v letni delovni načrt slovenskih šol. Obisk knjižnice vključuje spoznavanje knjižničnega informacijskega znanja, seznanjanje z najnovejšim mladinskim leposlovjem ter predstavitev avtorjev in knjige.

Na javnem razpisu Javne agencije za knjigo je bila za šolsko leto 2013/14 izbrana knjiga

Gorana Vojnovića: **Jugoslavija, moja dežela**

Besedilo romana *Jugoslavija, moja dežela* je mnogoplastno, sporočilno zahtevno in kompleksno, hkrati pa jezikovno zanimivo in pripovedno privlačno. Vojnović obravnava temo, ki je pravzaprav nova v slovenski prozi, sicer pa je »v javnosti« na različne načine in z različnimi pojavi pogosto (če ne kar ves čas) prisotna: razpad Jugoslavije in vse, kar mu je sledilo. Politično in zgodovinsko ozadje sta le del širšega konteksta, v katerem se dogaja razpad družine Borojević. Avtor je za roman prejel nagrado za najboljši roman preteklega leta – KRESNIK 2013.

Več o projektu si lahko preberete na:

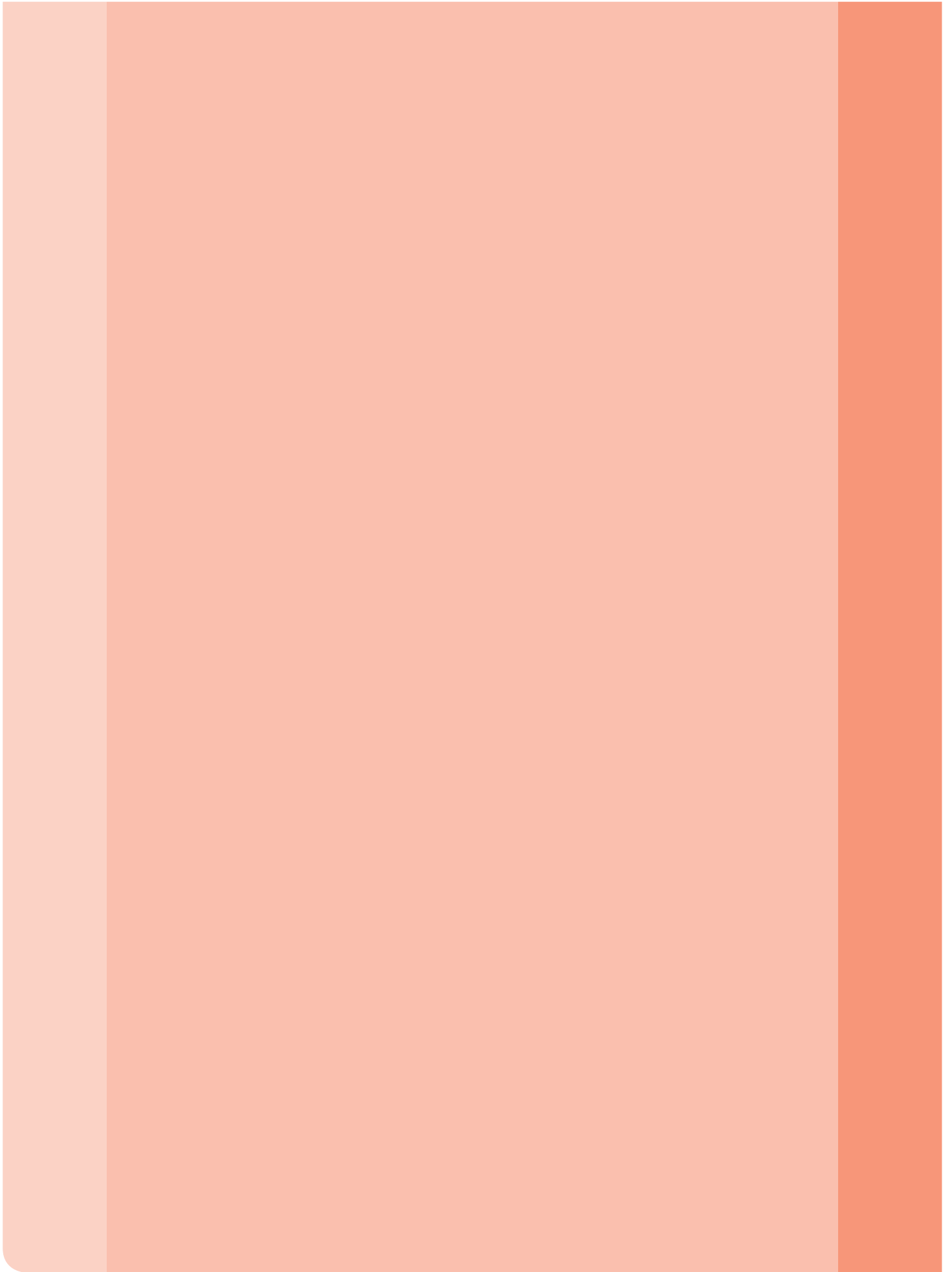
http://jakrs.si/rastem_s_knjigo/.

XX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

XX. strokovno srečanje

RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

25.-26. november 2013